

**OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET
STATSRÅD TERJE SØVIKNES**

KONGELIG RESOLUSJON

**Vadheim Kraftverk AS - konsesjon for erverv av eiendomsrett til vannfall
tilknyttet Dyrnesli kraftverk i Høyanger kommune**

Kongelig resolusjon av

(Foredratt av statsråd)

**Vadheim Kraftverk AS - konsesjon for erverv av eiendomsrett til vannfall
tilknyttet Dyrnesli kraftverk i Høyanger kommune**

I Innledning

Vadheim Kraftverk AS (VKAS) har inngått avtale med AS Vadheim Elektrochemiske Fabriker (VEF) om kjøp av Dyrnesli kraftverk i Høyanger kommune med all tilhørende teknisk utrustning, vannveier, magasin, fallrettigheter og reguleringsrettigheter mv.

VKAS er et heleid datterselskap av Sognekraft AS, som igjen er eid av BKK AS, Luster Energiverk AS og kommunene Vik, Sogndal, Luster, Leikanger og Balestrand. Alle de bakenforliggende eierne oppfyller kravene til offentlig eierskap i industrikonsesjonsloven (ikl.) § 2 første ledd. VEF er et privateid selskap i industrikonsesjonslovens forstand.

Transaksjonen innebærer en overdragelse av de fallrettigheter som i dag utnyttes i Dyrnesli kraftverk. Da disse fallrettighetene utbringer mer enn 4000 naturhesterkrefter utløser transaksjonen konsesjonsplikt etter ikl. De aktuelle fallrettighetene har tidligere vært konsesjonsbehandlet. Transaksjonen skal på denne bakgrunn konsesjonsbehandles etter ikl. § 2 tredje ledd nr. 22 om videre overdragelse av allerede konsederte fallrettigheter. Siden fallrettighetene har blitt konsesjonsbehandlet etter tidligere lovgivning, utløser ervervet ikke statlig eller fylkeskommunal forkjøpsrett etter ikl. §§ 6 og 9.

Olje- og energidepartementet oversendte konsesjonssøknaden av 9. desember 2014 fra VKAS v/Advokatfirmaet Wiersholm AS om nevnte erverv til NVE til behandling.

Transaksjonen innebærer også at VKAS overtar konsesjonspliktige elektriske anlegg etter energiloven fra VEF. En separat søknad fra VKAS om anleggskonsesjon etter energiloven § 3-1 og omsetningskonsesjon etter energiloven § 4-1 er på denne bakgrunn sendt NVE.

II Søknaden

Søknaden fra Advokatfirmaet Wiersholm AS på vegne av Vadheim Kraft AS av 9. desember 2014 lyder:

**"ERVERV AV DYRNESLI KRAFTVERK I HØYANGER KOMMUNE - SØKNAD OM
ERVERVSKONSESJON**

1. INNLEDNING

Vi representerer Vadheim Kraftverk AS, org.nr. 813 442 612.

Vadheim Kraftverk AS inngikk 11. november 2014 en avtale med AS Vadheim Elektrochemiske Fabriker, org.nr. 917 045 658, om erverv av Dyrnesli kraftverk i Høyanger kommune med all tilhørende teknisk utrustning, vannveier, magasin, fallrettigheter og reguleringsrettigheter mv. ("Avtalen").

Vadheim Kraftverk AS er 100 % eid av Sognekraft AS, org.nr. 916 069 634, som igjen er eid av BKK AS, Vik kommune, Luster Energiverk AS, Sogndal kommune, Luster kommune, Leikanger kommune og Balestrand kommune. Alle de bakenforliggende eierne oppfyller kravene til offentlig eierskap i industrikonsesjonsloven § 2 første ledd. AS Vadheim Elektrochemiske Fabriker kontrolleres av familien Horn i Bergen og er et privat selskap i industrikonsesjonslovens forstand.

Transaksjonen innebærer en overdragelse av de fallrettigheter som i dag utnyttes i Dyrnesli kraftverk. Da disse fallrettighetene utbringer mer enn 4000 naturhestekrefter vil transaksjonen utløse konsesjonsplikt etter industrikonsesjonsloven § 1.

De aktuelle fallrettighetene har tidligere vært konsesjonsbehandlet etter lov av 9. juni 1903 og lov av 12. juni 1906, jf. lov av 26. mai 1907. Disse lovene utgjør forgjengere til dagens industrikonsesjonslov og den foreliggende transaksjonen skal på denne bakgrunn konsesjonsbehandles etter industrikonsesjonsloven § 2 tredje ledd nr. 22 ved Vadheim Kraftverk AS' inntreden i de tidligere meddelte konsesjoner, jf. punkt 5 nedenfor.

Transaksjonen innebærer også at Vadheim Kraftverk AS overtar konsesjonspliktige elektriske anlegg etter energiloven fra AS Vadheim Elektrochemiske Fabriker. En separat søknad fra Vadheim Kraftverk AS om konsesjon etter energiloven § 3-1 og om omsetningskonsesjon etter energiloven § 4-1 er på denne bakgrunn sendt Norges vassdrags- og energidirektorat ("NVE").

2. OVERDRAGELSEN AV DYRNESLI KRAFTVERK - NÆRMERE OM AVTALEN

Vadheim Kraftverk AS har inngått en avtale med AS Vadheim Elektrochemiske Fabriker om erverv av Dyrnesli kraftverk i Høyanger kommune med all tilhørende teknisk utrustning, vannveier, magasin, fallrettigheter og reguleringsrettigheter mv. Avtalen er datert 11. november 2014.

Selve gjennomføringen av Avtalen er avtalt til 1. desember 2014. Gjennomføringen av Avtalen er ikke betinget av at konsesjoner etter energi- og vassdragslovgivningen er meddelt, jf. Avtalen punkt 3.3.

Vedlegg 1: Avtale om kjøp av kraftverk, datert 11. november 2014

3. NÆRMERE OM DYRNESLI KRAFTVERK

3.1 Om kraftverket

Dyrnesli kraftverk ligger i Høyanger kommune i Sogn og Fjordane. Kraftverket ble etablert i 1907, opprinnelig for å gi energi til produksjon av natrium i regi av AS Vadheim Elektrochemiske Fabriker. Produksjonen av natrium opphørte imidlertid i 2007 og det er for tiden ingen aktivitet tilknyttet kraftverket utover kraftproduksjon. Vedlegg 2 viser beliggenheten til Dyrnesli kraftverk ved Vadheim i Sogn og Fjordane fylke.

Vedlegg 2: Kart som viser beliggenheten til Dyrnesli kraftverk

Som nevnt ovenfor har Dyrnesli kraftverk vært i drift siden 1907 og det har gjennom årenes løp blitt gjennomført flere oppgraderinger, utvidelser og nybygg. Dagens kraftverk består av kraftstasjon, tunnel, rørgate og reguleringer. Kraftverket har en installert effekt på 6,7 MW.

Middelproduksjonen for perioden 1989-2009 var 47,9 GWh/år. Maksimumsproduksjonen i denne perioden var 53,8 GWh/år og minimumsproduksjonen var 36,7 GWh/år. I denne perioden har det vært to lengre perioder uten produksjon i forbindelse med oppgraderinger. I tillegg har produksjonen vært optimalisert i forhold til produksjon av natrium, noe som krever jevn og kontinuerlig produksjon, og ikke for produksjon og salg av kraft.

Vedlegg 3 viser den nærmere beliggenheten til Dyrnesli kraftverk samt den tilknyttede vannvei. Det er fra selve kraftstasjonen ved utløpet av Dyrneslielva en rørgate til inntaket ved Tjørna som gjennom kanalisering og senkning har felles vannspeil med Bøavatnet. Bøavatnet er igjen naturlig tilknyttet Markaula. Videre er det kanalisering med betongdam til Røyrvikvatnet som er regulert. Røyrvikvatnet er tilknyttet Byrkjosvatnet/Vikavatnet via hevert. Fra Heldalsvatnet til Byrkjosvatnet/ Vikavatnet renner det en naturlig elv.

Vedlegg 3: Kart med oversikt over kraftstasjon og vannvei

3.2 Historikk og meddelte konsesjoner

Historikken tilknyttet Dyrnesli kraftverk og fallrettighetene strekker seg helt tilbake til 1906 og oppsummeres i tabellen nedenfor. På bakgrunn av den lange historikken til kraftverket bemerkes det at oversikten under er basert på den dokumentasjon som har vært tilgjengelig.

<i>År</i>	<i>Hendelse</i>
1906	Engelskmannen Edgar A. Ashcroft ble 24. oktober 1906 meddelt konsesjon for erverv av det totale fallet i Dyrneslielven samt for en rekke ytterligere eiendommer og rettigheter, herunder reguleringsrettigheter. Ashcroft ervervet fallet i forbindelse med sine planer om å bygge natriumfabrikk i Vadheim (senere realisert av AS Vadheim Elektrochemiske Fabriker). Konsesjonen ble meddelt Ashcroft i henhold til lov av 9. juni 1903 og lov av 12. juni 1906. <i>Vedlegg 4 : Kgl. res. datert 24. oktober 1906</i>

1907	AS Vadheim Elektrochemiske Fabriker ble 1. juli 1907 meddelt konsesjon for erverv av en andel av Ashcrofts rettigheter i Dyrneslivassdraget, jf. foregående punkt. Konsesjonen ble meddelt i henhold til lov av 9. juni 1903 og lov av 12. juni 1906, jf. lov av 26. mai 1907. Vedlegg 5: Kgl. res. datert 1. juli 1907 Fallrettighetene som erverves av AS Vadheim Elektrochemiske Fabriker beskrives som følger i konsesjonen datert 1. juli 1907, jf. også Meddelte vassdragskonsesjoner 1907 side 75 og 76): <i>"Ret til en vandkraft av 2 500 naturlige hestekræfter fra det Edgar A. Ashcroft tilhørende vandfald under Dyrnæslien g.nr. 35, br.nr. 1 og 2, hvilken ret skal etableres som en stedsevarende servitutmæssig berettigelse for eieren av det under A. omhandlede, ved skyldsætningsforretning utskillendes areal av g.nr. 35, br.nr. 1 og 2 samt eventuelt av g.nr. 35, br.nr. 3 og g.nr. 36, br.nr. 1, og være forbundet med adgang til at træffe forføininger til vandkraftens utnyttelse paa det gjenværende av g.nr. 35, br.nr. 1 og 2 efter nærmere overenskomst med eieren, Edgar A. Ashcroft, i hvilken overenskomst ogsaa til de 2 500 hestekræfter vil bli nærmere definert og bestemt. "</i> AS Vadheim Elektrochemiske Fabrikers rettigheter er på denne bakgrunn spesifisert i en avtale med Ashcroft datert i juli 1907. De ervervede rettighetene betegnes i denne avtalen som <i>"en stedsevarig servitutt over nævnte Mr. Ashcroft's eiendomme en brugsrett til 2500 naturlige hestekræfter fra Dyrnæslivassens vassdrag"</i>. Selv om avtalen anvender betegnelsen "brugsrett" er den ervervede rettigheten evigvarende, ubetinget og oppgjort en gang for alle. Rettigheten har derfor konsesjonsrettslig karakter av en eiendomsrett. Videre utdyper avtalen at AS Vadheim Elektrochemiske Fabriker på denne bakgrunn får rett til en regulert vannføring på om lag 0,6 m³/sekund kontinuerlig over alle årets dager, jf. også Meddelte vassdragskonsesjoner 1907 s. 73 høyre spalte. Årsaken til dette var at AS Vadheim Elektrochemiske Fabriker skulle drive elektrolyse i forbindelse med sin natriumproduksjon, en prosess som var avhengig av konstant energitilførsel. Avtalen fra juli 1907 gir også AS Vadheim Elektrochemiske Fabriker rett til å utnytte vannføringen ut over de ovenfor nevnte 0,6 m³/sekund så lenge ikke <i>"Mr. Ashcroft [ble] genert i hans nyttiggjørelse at den øvrige del av kraften"</i>, og slik ble også avtalen praktisert.
------	--

1913	AS Vadheim Elektrochemiske Fabriker søkte 11. oktober 1913 om konsesjon for erverv av samtlige av Ashcrofts resterende fallrettigheter, eiendommer og øvrige rettigheter i Dyrneslivassdraget. Dette omfattet blant annet fallrettighetene ut over de ovenfor nevnte 2500 naturhestekrefter (heretter betegnet som "<u>Restrettighetene</u>"). Søknaden inkluderte også ytterligere reguleringstiltak i vassdraget. Det ble presisert fra søker at denne søknaden ikke omfattet de rettigheter som AS Vadheim Elektrochemiske Fabriker fikk konsesjon til å erverve i 1907, jf. ovenfor. Denne søknaden ble imidlertid senere stilt i bero. Årsaken til dette synes å være at enkelte aksjer i AS Vadheim Elektrochemiske Fabriker på dette tidspunktet var på engelske hender.
1916	Ved avtaler av 14. mai og 4. september 1916 ervervet AS Vadheim Elektrochemiske Fabriker Restrettighetene fra Ashcroft. AS Vadheim Elektrochemiske Fabriker fikk på denne bakgrunn hånd om samtlige av de eiendommer og rettigheter som Ashcroft opprinnelig hadde ervervet i 1906, inkludert de totale fallrettigheter i Dyrneslielven. Ervervet ble på nytt konsesjonssøkt 6. september 1916, da søknaden fra 1913 var stilt i bero, jf. ovenfor, men også den nye søknaden ble stilt i bero grunnet engelsk aksjeinnehav i AS Vadheim Elektrochemiske Fabriker. Søknaden fra 1916 omfattet også opprinnelig ytterligere reguleringstiltak, men denne delen av søknaden ble senere trukket av AS Vadheim Elektrochemiske Fabriker med den begrunnelse at en slik ytterligere regulering ikke lengre var aktuell.
1933	Ved brev av 28. februar 1933 gir Arbeidsdepartementet AS Vadheim Elektrochemiske Fabriker en frist på ett år til å søke ervervskonsesjon for sitt erverv av Restrettighetene.
1934	Ny konsesjonssøknad for Restrettighetene ble 8. februar 1934 innsendt av AS Vadheim Elektrochemiske Fabriker på bakgrunn av pålegget fra Arbeidsdepartementet, jf. ovenfor, men denne søknaden ble aldri avgjort. Det antas blant annet at konsesjonsbehandlingen senere stoppet opp på grunn av 2. verdenskrig.
1948	AS Vadheim Elektrochemiske Fabriker sendte 2. august 1948 inn en ny søknad om ytterligere reguleringstiltak i Dyrneslivassdraget.

1950 flg.	I sitt brev datert 11. februar 1950 behandler NVE både søknaden om ervervskonsesjon (fra 1934) og søknaden om ytterligere regulering (fra 1948). Vedrørende reguleringen uttaler NVE at den da allerede foretatte reguleringen i Dyrneslivassdraget, som for øvrig samsvarer med dagens regulering, ikke krever en særskilt reguleringskonsesjon da den må anses å være omfattet av konsesjonen meddelt AS Vadheim Elektrochemiske Fabriker i 1907. Dette er den regulering som er foretatt for å kunne bringe ytelsen i fallet opp til 2500 naturhestekrefter (tilsvarende en vannføring på om lag 0,6 m³/sekund), jf. ovenfor. Om dette uttaler NVE i brevet datert 11. februar 1950: <i>"Det må anses på det rene at selskapet uten særlig tillatelse har kunnet gjennomføre den regulering som trengtes for å bringe kraftytelsen i det 316,7 m. høye utnyttede fall opp i 2500 natur HK. (tilsvarende en vassføring av 0,6 m³/sek.)"</i> Ved brev av 25. februar 1950 informerer NVE AS Vadheim Elektrochemiske Fabriker om at direktoratet på nærmere vilkår har avgitt positive innstillinger til søknadene om hhv. regulerings- og ervervskonsesjon, og det ble bedt om en endelig bekreftelse fra AS Vadheim Elektrochemiske Fabriker før proposisjonen ble fremmet for Stortinget. Etter dette frafaller imidlertid AS Vadheim Elektrochemiske Fabriker sine planer om ytterligere regulering i vassdraget og denne søknaden stilles derfor i bero. Samtidig stilles også søknaden om ervervskonsesjon i bero. Vi kan ikke, basert på den dokumentasjon som har vært tilgjengelig, se at det etter 1950 har være noe nærmere korrespondanse mellom NVE/ departementet og Vadheim vedrørende konsesjonsbehandlingen av AS Vadheim Elektrochemiske Fabrikers erverv av Restrettighetene.
--------------	--

Oppsummert viser gjennomgangen av historikken ovenfor at engelskmannen Edgar A. Ashcroft ble meddelt ervervskonsesjon for sitt erverv av de totale fallrettigheter i Dyrneslielven ved kgl. res. datert 24. oktober 1906. Konsesjonen omfattet også en rekke ytterligere eiendommer og rettigheter, herunder reguleringsrettigheter.

AS Vadheim Elektrochemiske Fabriker ble deretter, ved kgl. res. datert 1. juli 1907, meddelt ervervskonsesjon for sitt erverv av deler av de fallrettigheter og øvrige rettigheter som opprinnelig var ervervet av Ashcroft. Dette omfatter en rett til 2500 naturhestekrefter fra Dyrneslivassdraget, herunder også en rett til å gjennomføre de reguleringer som er nødvendige for en regulert vannføring på om lag 0,6 m³/sekund over alle årets dager.

Videre er det klart at AS Vadheim Elektrochemiske Fabriker privatrettslig ervervet Restrettighetene fra Ashcroft i 1916. Vi har imidlertid ikke sett dokumentasjon på at dette ervervet har blitt endelig konsesjonsbehandlet etter industrikonsesjonsloven til tross for at NVE har vært oppmerksom på dette ervervet, jf. gjennomgangen ovenfor.

4. VADHEIM KRAFTVERK AS OG DET BAKENFORLIGGENDE EIERSKAP

4.1 Vadheim Kraftverk AS

Vadheim Kraftverk AS eies med 100 % av Sognekraft AS som igjen eies av BKK AS (44,44 %), Vik kommune (19,79 %), Luster Energiverk AS (12,91 %), Sogndal kommune (10,98 %), Luster kommune (6,88 %), Leikanger kommune (2,5 %) og Balestrand kommune (2,5 %).

Vadheim Kraftverk AS er et selskap hvis eneste eiendeler per i dag er Dyrnesli kraftverk med tilhørende anlegg, eiendommer og rettigheter.

Vedlegg 6: Firmaattest for Vadheim Kraftverk AS

Vedlegg 7: Vedtekter for Vadheim Kraftverk AS

4.2 Sognekraftkonsernet

Sognekraft AS er morselskapet i Sognekraftkonsernet, som også omfatter Feios Kraftverk AS (70 %), Offerdal Kraftverk AS (90 %) og nå også Vadheim Kraftverk AS (100 %). Sognekraft AS er et vertikalt integrert energiselskap som har lokal- og regionalnett i Midtre og Indre Sogn.

Sognekraft AS eier Arøy kraftverk i Sogndal kommune og 12 % i Statkraft Vikfalli som ligger i Vik kommune. Sognekraft har også en 10 % eierandel i Svelgen Kraft Holding AS. Sognekraftkonsernet har også aksjeminoritetsandeler i andre selskaper.

Årlig middelproduksjon utgjør ca. 515 GWh/år inklusive eierandelen i Svelgen Kraft Holding AS.

Vedlegg 8: Firmaattest for Sognekraft AS

Vedlegg 9: Vedtekter for Sognekraft AS

Eierskapet til Sognekraft AS fremgår for øvrig av Vedlegg 10.

Vedlegg 10: Oversikt over eierskapet til Sognekraft AS

4.3 Offentlig eierskap - industrikonsesjonsloven § 2 første ledd

Ovennevnte, herunder Vedlegg 10, dokumenterer at Vadheim Kraftverk AS oppfyller kravet til offentlig eierskap i henhold til industrikonsesjonsloven § 2 første ledd.

5. NÆRMERE OM SØKNADEN

Vadheim Kraftverk AS' erverv av de totale fallrettigheter i Dyrneslivassdraget utløser konsesjonsplikt etter industrikonsesjonsloven § 1 andre ledd og på vegne av Vadheim Kraftverk AS søkes med dette om ervervskonsesjon for ervervet.

Ervervet er i tråd med myndighetenes ønsker om offentlig eierskap i henhold til konsolideringsmodellen, jf. Ot.prp. nr. 61 (2007-2008). Ervervet vil medføre at fallrettighetene tilknyttet Dyrnesli kraftverk overdras fra en privat aktør til en offentlig aktør. En

slik overdragelse er også i samsvar med prinsippene i formålsbestemmelsen i industrikonsesjonsloven om å sikre offentlig eierskap til vannkraftressursene på statlig, fylkeskommunalt og kommunalt nivå.

Når det gjelder selve konsesjonsbehandlingen vil transaksjonen for det første innebære en videre overdragelse av de fallrettigheter som AS Vadheim Elektrochemiske Fabriker ervervet og fikk konsesjonsbehandlet i 1907. Denne del av transaksjonen skal derfor behandles etter industrikonsesjonsloven § 2 tredje ledd nr. 22 ved Vadheim Kraftverk AS' inntreden i AS Vadheim Elektrochemiske Fabrikers konsesjon datert 1. juli 1907.

Transaksjonen vil videre innebære en videre overdragelse av Restrettighetene som ble konsesjonsbehandlet i 1906 og som AS Vadheim Elektrochemiske Fabriker senere ervervet i 1916. Også denne del av transaksjonen skal behandles etter industrikonsesjonsloven § 2 tredje ledd nr. 22 ved Vadheim Kraftverk AS' inntreden i Edgar. A. Ashcrofts konsesjon datert 24. oktober 1906.

Vi legger for øvrig til grunn at konsesjonsbehandlingen av den offentlige aktøren Vadheim Kraftverk AS' erverv av Restrettighetene vil rydde opp i eventuelle uklarheter knyttet til den tidligere konsesjonsbehandlingen av disse rettighetene.

Ervervet vil ikke utløse statlig eller fylkeskommunal forkjøpsrett etter industrikonsesjonsloven §§ 6 og 9 da fallrettighetene allerede er konsesjonsbehandlet etter tidligere lovgivning, jf. ovenfor.

Vedrørende hjemmelen i industrikonsesjonsloven § 1 femte ledd til å meddele unntak fra konsesjonsplikt, har vi merket oss departementets klare føringer om at denne unntakshjemmelen anses forbeholdt overdragelser i form av omorganiseringer hvor de overliggende eierforholdene til de aktuelle fallrettigheter i liten grad endres. På denne bakgrunn søkes det ikke om unntak fra konsesjonsplikt i dette tilfellet.

Dagens reguleringer i Dyrneslivassdraget er foretatt i samsvar med konsesjonen meddelt AS Vadheim Elektrochemiske Fabriker 1. juli 1907 og det foreligger ikke egne reguleringskonsesjoner, jf. punkt 3.2 ovenfor. Da Vadheim Kraftverk AS som en følge av transaksjonen vil tre inn i konsesjonen datert 1. juli 1907, jf. industrikonsesjonsloven § 2 tredje ledd nr. 22, legges det til grunn at det ikke er nødvendig å søke separat om overføring av dagens tillatelse til regulering."

III NVEs innstilling

NVE har den 22. april 2016 avgitt følgende innstilling:

"NVE tilrår at Vadheim Kraft AS får konsesjon etter industrikonsesjonsloven § 2, jf. § 1, til erverv av fallrettighetene som utnyttes i Dyrnesli kraftverk.

NVE tilrår at konsesjonen gis på moderne standard vilkår.

Innledning og bakgrunn

Vi viser til oversendelse av 18.12.2014 fra Olje- og energidepartementet, der det bes om at NVE utarbeider en innstilling til søknaden til Vadheim Kraftverk AS om ervervs-konsesjon i forbindelse med overdragelse av fallrettigheter som utnyttes i Dyrnesli Kraftverk AS.

Søknaden om ervervskonsesjon ble sendt OED 9.12.2014 fra advokatfirma Wiersholm AS på vegne av Vadheim Kraftverk AS. På grunn av den uklare konsesjonsrettslige statusen i vassdraget ba NVE i epost 22. mai 2015 om tilleggsopplysninger. NVE mottok tilleggsopplysninger den 11.6. NVE ba om ytterligere opplysninger den 29.6. Disse mottok vi den 24.9. Det vil her bli gitt en kort oppsummering av søknaden og tilleggsopplysningene gitt til NVE den 11.6. og 24.9. For en mer detaljert beskrivelse vises det til søknaden fra Wiersholm.

Om selger

AS Vadheim Electrochemisk fabrikker (VEF) ble opprettet i 1907 av den engelske forretningsmannen Edgar A. Ashcroft sammen med flere norske forretningsinteresser. Selskapet utnyttet vannkraften i Dyrneslivassdraget i Høyanger kommune for å produsere blant annet natriumklorat. Produksjonen av natriumklorat ble stanset i 2006, og selskapet er i dag en ren kraftprodusent. VEF kontrolleres av familien Horn i Bergen, og er et privat selskap i industrikonsesjonslovens forstand.

Om kjøper

Vadheim Kraftverk AS (VKAS) er 100 % eid av Sognekraft AS, org.nr. 916 069 634, som igjen er eid av BKK AS, Vik kommune, Luster Energiverk AS, Sogndal kommune, Luster kommune, Leikanger kommune og Balestrand kommune. Alle de bakenforliggende eierne oppfyller kravene til offentlig eierskap i industrikonsesjonsloven (ikl.) § 2 første ledd.

Om kraftverket

Dyrnesli kraftverk ligger i Vadheim i Høyanger kommune. Kraftverket utnytter fallet på 317 m mellom Tjørna og sjøen. Det har vært i drift siden 1907 og består av kraftstasjon, rørgate, tunell, inntaket i Tjørna og regulering av Røyrvikvatn lenger opp i vassdraget. Reguleringshøyden i Røyrvikvatn er 8 meter. Kraftverket har en installert effekt på 6,7 MW. Middelproduksjonen for perioden 1989-2009 var 47,9 GWh/år, med maksimumsproduksjon på 53,8 GWh/år og minimumsproduksjon på 36,7 GWh/år.

Foretatte reguleringer

Om reguleringer og inngrep fram til 1950

Røyrvikvatnet ligger 2,5 km oppstrøms Tjørna. Rundt 1907 ble vannet regulert ved 4 m senkning og 0,5 m oppdemming, og etter en ekstra oppdemming i 1935 fikk magasinet en regulering på rundt 5 m.

Oppstrøms Røyrvikvatn følger Raudesanden, Byrkjosvatn og Vikavatn. Mellom HRV for Røyrvikvatn og normalvannstanden for Vikavatn skiller kun noen få meter. Mellom Røyrvikvatn og Raudesanden ble det på et tidspunkt etablert hevert for å øke tilsiget. Opplysninger i brev av 8.8.1941 fra det daværende Arbeidsdepartementet tyder på at heverten eksisterte allerede da. Sundene mellom Raudesanden, Byrkjosvatn og Vikavatn er ifølge VEF blitt utdypet ved sprengning. Det antas at det har skjedd samtidig med etableringen av heverten for å bedre dennes funksjon.

Om reguleringer og inngrep etter 1950

Ifølge VKAS (NVE 201406896-5) ble det etablert en hevert ved utløpet av Røyrvikvatn, trolig rundt 1970. Heverten gjorde det mulig å øke reguleringen med 2,3 m senkning, slik at samlet regulering var på rundt 7,5 m. I 1985-87 ble det foretatt ytterligere senkning av utløpet fra Røyrvikvatn, noe som medførte at reguleringshøyden økte og at heverten kunne fjernes. Ved nedtapping og inspeksjon av luker i 2010 (og 2013) viste det seg at den reelle reguleringshøyden var 8 m, og ikke 8,5 m som tidligere antatt. Reguleringsgraden (magasinprosenten) for vassdraget er av NVE beregnet til 7,1 % (NVE 201406896-3).

I 1987/88 ble elveleiet mellom Bøvatn og Tjørna senket slik at vannstanden i Bøvatn ble senket under tidligere vannstand. Dette skjedde etter forutgående kontrakt mellom VEF og grunneier Einar Ullebø datert 23.1.1987 om «at uddybe vandene ved Ullebø», og erklæring fra flere grunneiere om «utdyping av kanalen mellom Bøvatn og Tjørna med ca. 1 meter». Det var også innhentet konsesjon, datert 3.11.1987, fra Fylkeslandbrukskontoret om kanalisering over eiendom. Konsesjonen var gitt i medhold av tidligere konsesjonslov for erverv av fast eiendom. Kopi av disse dokumentene finnes i NVE 201103377-4.

Grunneier Thor Ullebø har anført (NVE 201103377-1) at det skjedde en ytterligere senkning i 1993, og at samlet senkning av Bøvatn er rundt 2 m. Han anførte videre at VEF i 1987 sa at vannivået i vannet kun skulle kunne senkes noen få desimeter under normalvannstanden.

VKAS mener (NVE 201406896-6) at arbeidet i kanalen på begynnelsen av 1990-tallet kun innebar mindre forbedringer, plastring av kanalen mv. Formålet var å sikre tilsiget til kraftverkets inntak, og skulle oppnås ved å etablere samme vannstand i Bøvatn som i Tjørna, og å sikre stor nok kapasitet for gjennomstrømning i kanalen.

Kraftverket definerer vannstanden i Tjørna slik at 0-nivå er ca. 10 cm under overløpet ut av Tjørna. Når tilsiget øker vil vannivået også kunne øke, men vannivået blir ikke jevnlig kontrollert. Ved siste storflom, som var i oktober 2014, ble det registrert vannstand på 2,06 m i forhold til 0-nivået.

I 2001 søkte VEF om en opprustning av kraftverket (NVE 200101142-1). Det skulle installeres nytt aggregat på 14,6 MW (16 MVA), som skulle komme i tillegg til eksisterende aggregat på 6,6 MW. Av søknaden går det også fram at man ønsket å fornye deler av rørtraseen, utvide (strosse) driftstunellen fra 4 m² til 7 m², og bygge nytt tunellinntak. I forbindelse med strossingen og for senere drift av anlegget antok man at det også måtte bygges en anleggsvei fra Vårstølen, over elva og til tunellinntaket. Med henvisning til et større utvidelsesprosjekt behandlet i samlet plan ble det antatt at utvidelsen ikke ville få vesentlige konsekvenser for kjente arter eller økosystemer i vassdraget, verken oppstrøms eller nedstrøms tunellinntaket i Tjørna.

I vedtak av 13.3.2001 ga NVE anleggskonsesjon etter energiloven for en 16 MVA generator (NVE 200101142-5). Deretter bygde VEF nytt inntak, og utvidet (strosset) tunellen. Men kraftverket ble ikke utvidet med nytt aggregat slik man hadde fått konsesjon til. Dermed forble middelvannføringen i utløpselva fra Tjørna på samme nivå som tidligere.

Det kan også nevnes at VEF bygde anleggsvei for gjennomføring av tiltakene, etter at man på forhånd hadde innhentet byggetillatelse fra Høyanger kommune (NVE 201406896-4 vedlegg 4).

Om rettigheter til eiendommer, fall og reguleringer - privatrettslige forhold

Rettighetene i vassdraget er knyttet til eiendommene gnr. 33 bnr. 1, 2 og 3, gnr. 34 bnr. 1 og 3, gnr. 35 bnr. 1 og gnr. 36 bnr. 1.

Gnr. 33 bnr. 1 omkranser Røyvikvatnet, mens fallet er knyttet til gnr. 35 bnr. 1.

Rettighetene til Dyrneslivassdraget ble opprinnelig kjøpt av J. Jørgensen i perioden 1894 - 1899. Jørgensen kjøpte videre i perioden 1900-1903 forskjellige rettigheter til oppdemming av sjøene ovenfor fallet. I 1903 ble fallrettighetene og rettighetene til sjøene ovenfor solgt til engelskmannen Edgar A. Ashcroft. Ashcroft fikk konsesjon for ervervet i 1906.

Om offentligrettslige tillatelser

Konsesjon av 1906

Edgar A. Ashcroft ble 24. oktober 1906 meddelt konsesjon for vannfallet nederst i vassdraget samt for en rekke ytterligere eiendommer og rettigheter, herunder reguleringsrettigheter. Ashcroft ervervet fallet i forbindelse med sine planer om å bygge natriumfabrikk i Vadheim (senere realisert av VEF).

Konsesjonen ble meddelt Ashcroft i henhold til lov av 9. juni 1903 og lov av 12. juni 1906.¹

Konsesjonen gir adgang til å erverve følgende eiendommer, vannfall og rettigheter: Gnr. 35 bnr. 1 og 2 inkludert vannfallet, Gnr. 33 bnr. 1, 2 og 3, Gnr. 34 bnr. 1 og 3, Gnr. 36 bnr. 1, samt rett til oppdemming av sjøene ovenfor fallet.

Konsesjonen ble gitt som en personlig rettighet og skulle senest bortfalle ved Ashcrofts død.

I 1907 opprettet Ashcroft selskapet VEF. I forbindelse med opprettelsen av VEF fikk selskapet overført deler av Ashcrofts rettigheter i Dyrneslivassdraget. Det ble så søkt om konsesjon for denne overføringen.

Konsesjon av 1907

VEF ble 1. juli 1907 meddelt konsesjon for erverv av en andel av Ashcrofts rettigheter i Dyrneslivassdraget. Konsesjonen ble meddelt i henhold til lov av 9. juni 1903 og lov av 12. juni 1906, jf. lov av 26. mai 1907.²

Av konsesjonen fremgår det at ervervet omfatter deler av gnr. 35 bnr. 1, 2 og 3 og deler av gnr. 36 bnr. 1. Det ble samtidig gitt nærmere bestemmelser om utnyttelsen av vannfallet på de nevnte eiendommene:

"Ret til en vandkraft av 2 500 naturlige hestekræfter fra det Edgar A. Ashcroft-tilhørende vandfald under Dyrnæslien g.nr. 35, br.nr. 1 og 2, hvilken ret skal etableres som en stedsevarende servitutmæssig berettigelse for eieren av det under A3. omhandlede, ved skyldsætningsforretning utskillendes areal av g.nr. 35, br.nr. 1 og 2 samt eventuelt av g.nr. 35, br.nr. 3 og g.nr. 36, br.nr. 1, og være forbundet med

adgang til at træffe forføininger til vandkraftens utnyttelse paa det gjenværende av g.nr.35, br.nr.1 og 2 efter nærmere overenskomst med eieren, Edgar A. Ashcroft, i hvilken overenskomst ogsaa til de 2 500 hestekræfter vil bli nærmere definert og bestemt.¹⁴

I konsesjonsdokumentet blir de 2500 n.hk. definert ut fra et fall på 330 m høyde (nyere målinger viser ca. 317 m) og en vannmengde på 0,56 m³/s.⁵

¹ Lov om adgang til at erhverve skog, bergverk eller vandfald

² Lov om adgang til at erhverve skog, bergverk eller vandfald

³ 50 mål av eiendommen gnr. 35 bnr. 1 og 2, 20 mål av gnr. 35 bnr. 3 og 20 mål av gnr. 36 bnr. 1, samt bygninger.

⁴ Jf. pkt. B i Medelte vassdragskonsesjoner 1907 side 75-76.

⁵ S. 73

Resterende rettigheter

De resterende rettigheter ble (NVE 201406896-1) overdratt til VEF ved avtaler datert 14. mai og 4. september 1916, og skjøter ble tinglyst i 1919-1920.

Det er ikke gitt konsesjon for dette ervervet, men VEF har flere ganger søkt om konsesjon:

11.10.1913: VEF søkte om konsesjon, og det er presisert i søknaden at det ikke inkluderte det som var omfattet av 1907-konsesjonen. Søknaden ble stilt i bero fordi enkelte aksjer i VEF var eid av utenlandske investorer.

6.9.1916: Ny konsesjonssøknad på samme området, men denne gangen omfattet søknaden også ytterligere reguleringstiltak. Denne ble også stilt i bero av samme grunn som over.

7.2.1934: Ny konsesjonssøknad, samme søker, samme område, denne gang på bakgrunn av pålegg fra Arbeidsdepartementet den 28.2.1933. Saken ble behandlet i Hovedstyret både 26.1.1935 og 30.4.1940, men ble så stillet i bero til etter frigjøringen (se NVEs innstilling datert 11.2.1950).

2.8.1948: VEF sendte ny søknad om ytterligere reguleringstiltak i Dyrneslivassdraget. NVE behandlet denne og søknaden fra 1934 samtidig og oversendte innstilling til Industridepartementet 11.2.1950. I innstillingen skriver NVE: "Det må anses på det rene at selskapet uten særlig tillatelse har kunnet gjennomføre den regulering som trengtes for å bringe kraftytelsen i det 316,7 m. høye utnyttede fall opp i 2500 natur HK. (tilsvarende en vassføring av 0,6 m³/sek.)". Deretter frafalt VEF sine planer om ytterligere regulering i vassdraget (NVE 201406896-1). Etter 1950 synes det ikke å ha vært noe korrespondanse mellom vassdragsmyndigheten og VEF i anledning søknaden fra 1934.

8.2.2000: VEF sendte en forespørsel til NVE om hvilke opplysninger/dokumentasjon som NVE vil kreve i forbindelse med behandling av konsesjonssøknad i samsvar med Samla Plan. NVE besvarte henvendelsen 7.3.2000 (NVE 200000486-2).

NVE er ikke kjent med ytterligere søknader eller korrespondanse mellom VEF og NVE/ Departementet i anledning saken.

NVE har vært på tilsyn i vassdraget i 1983, 1991, 1997 og 2005.

NVE vurderte krav om revisjon av konsesjonsvilkår fra grunneier Thor Ullebø, men ga avslag i brev av 24.11.2011 (NVE 201103377-2). I brev av 16.05.2012 (NVE 201103377-6) avviste NVE også å innkalle Dyrnesli kraftverk til konsesjonsbehandling etter vannressursloven § 66 med den begrunnelse at det ikke foreligger sterke miljømessige hensyn.

Om transaksjonen

Transaksjonen mellom VEF og VKAS innebærer en overdragelse av de fallrettigheter som i dag utnyttes i Dyrnesli kraftverk. NVE har beregnet at disse fallrettighetene utbringer minst 5800 naturhesterkrefter. Transaksjonen utløser konsesjonsplikt etter ikl. § 1.

Transaksjonen innebærer også at VKAS overtar konsesjonspliktige elektriske anlegg etter energiloven fra VEF. VKAS har også sendt en separat søknad om konsesjon etter energiloven § 3-1 og om omsetningskonsesjon etter energiloven § 4-1 (NVE 201201765-4).

I transaksjonen inngår erverv av Dyrnesli kraftverk med alle tilhørende tekniske utrustninger, vannveier, magasin, fallrettigheter, reguleringsrettigheter mv. Avtalen er datert 11.11.2014 (NVE 201406896-1). Selve gjennomføringen av avtalen er avtalt til 1.12.2014. Gjennomføringen av avtalen er ikke betinget av at konsesjoner etter energi- og vassdragslovgivningen er meddelt, jf. avtalen punkt 3.3.

Advokatfirmaet Wiersholm har på vegne av VKAS foreslått at transaksjonen kan gjennomføres på følgende måte:

1. Overdragelsen av fallrettigheten som ble konsesjonsbehandlet i 1907 skal behandles etter ikl. § 2 tredje ledd nr. 22.
2. Restervervet ble konsesjonsbehandlet i 1906, ervervet i 1916, og skal derfor også behandles etter ikl. § 2 tredje ledd nr. 22.
3. Ervervet vil ikke utløse statlig eller fylkeskommunal forkjøpsrett etter industri-konsesjonsloven §§ 6 og 9 da fallrettighetene allerede er konsesjonsbehandlet etter tidligere lovgivning.
4. Dagens reguleringer i Dyrneslivassdraget er foretatt i samsvar med konsesjonen meddelt AS Vadheim Elektrochemiske Fabriker 1. juli 1907 og det foreligger ikke egne reguleringskonsesjoner. Da Vadheim Kraftverk AS som en følge av transaksjonen vil tre inn i konsesjonen datert 1. juli 1907, jf. industrikonsesjonsloven § 2 tredje ledd nr. 22, legges det til grunn at det ikke er nødvendig å søke separat om overføring av dagens tillatelse til regulering.

Behandlingsprosess

Søknaden om erverv har vært sendt på begrenset høring til Høyanger kommune og Sogn og Fjordane fylkeskommune.

Sogn og Fjordane fylkeskommune har svart (NVE 201406896-9) at de ikke har noen kommentarer til søknaden. Høyanger kommune har over telefon 11.04.2016 opplyst at de heller ikke har kommentarer til søknaden.

NVEs vurdering av ervervspørsmålet

VKAS sin søknad gjelder tillatelse etter ikl. til å erverve fallrettigheter som utnyttes i Dyrnesli kraftverk, jf. ikl. § 1. Kraftverket utnytter det samme fallet som det har gjort siden det ble satt i drift i 1907.

Fallrettighetene er blitt konsesjonsbehandlet tidligere og ervervet utløser således ikke statlig eller kommunal forkjøpsrett, jf. ikl. §§ 6 og 9.

VKAS oppfyller kravene til offentlig eierskap, jf. ikl. § 2 første ledd.

I søknaden blir fallrettighetene omtalt på en måte som tilsier at de skal ha blitt splittet i 1907 og, som kjøper beskriver, har det lenge vært usikkert hva som er den korrekte konsesjonsrettslige status for reguleringene tilknyttet Dyrnesli kraftverk. Selv om det knytter seg noe usikkerhet til detaljene tilknyttet fallrettighetene, er dagens situasjon at VKAS har ervervet fullstendige eiendomsrettigheter til fallet som utnyttes. NVE har derfor valgt å behandle søknaden som en vanlig søknad om erverv av eiendomsrett til vannfall.

NVE mener at ervervskonsesjonen fra 1907 også gav rett til en viss regulering av vassdraget. På bakgrunn av det som er redegjort for ovenfor, mener NVE etter en helhetsvurdering at det bør legges til grunn at de tiltak som er omtalt i kapittelet «Foretatte reguleringer» tidligere i denne innstillingen ligger innenfor den rammen som følger av ervervskonsesjonen av 1907. For å fjerne den usikkerhet som har vært, mener NVE at man nå har en mulighet til å fastsette hva som er de konsesjonsrettslige forhold for alle de foretatte reguleringsmessige tiltakene i Dyrneslivassdraget.

For å sikre at den fremtidige reguleringen av vassdraget kan følges opp på en god måte anbefaler NVE at det nå gis en ervervskonsesjon på nye vilkår. Men det bør komme klart fram at det ikke er mulig å gjennomføre ytterligere reguleringsmessige tiltak før dette er omsøkt og ny konsesjon foreligger.

På denne bakgrunn anbefaler NVE at VKAS gis konsesjon til å erverve fallrettighetene som blir utnyttet ved Dyrnesli kraftverk på de standard vilkår som er vanlig å gi ved nye ervervskonsesjoner. Forslag til vilkårssett følger vedlagt.

Konklusjon

NVE anbefaler at Vadheim Kraftverk AS får konsesjon etter industrikonsesjonsloven § 2, jf. § 1, til erverv av fallrettighetene som utnyttes i Dyrnesli kraftverk.

NVE anbefaler at konsesjonen gis på moderne standard vilkår."

IV Uttalelser til NVEs innstilling

Thor Ullebø uttaler følgende ved brev av 29. juni 2016 til NVE:

*"Vedk. Sognekraft AS sin søknad om ervervskonsesjon til Dyrnesli kraftverk:
Krav om avklaring av avhendar (VEF) si konsesjonsrettslege stilling, som del av
sakshandsaminga*

Underteikna er kjend med at Sognekraft AS har søkt ervervskonsesjon for Dyrnesli kraftverk. Det er samstundes reist vesentleg tvil om avhendar- AS Vadheim Electrochemiske Fabriker (VEF)- har hatt nødvendige offentlege godkjenningar i høve fleire reguleringstiltak i vassdraget. Ved ein ervervskonsesjon vil Sognekraft tre inn i VEF sine rettar og plikter knytt til tiltak som alt er utført og vil også hefte for eventuelle feil som er gjort. Det er såleis knytt klare offentlege interesser til å få ei avklaring av spørsmålet om kor langt VEF sin ervervskonsesjon rekk, samstundes som grunneigarar i området også har ei interesse i dette.

NVE si handtering av spørsmålet - til no

Spørsmålet om VEF si konsesjonsrettslege stilling er reist av underteikna tidlegare (dykkar ref. NVE 201103377-2 og NVE 201103377-6) den gong formulert som krav om revisjon av vilkår for ervervskonsesjon. Dette vart nekta fordi «fallet i Dyrnesli kraftverk ikkje er basert på nokon reguleringskonsesjon.[...] Fylgjeleg ligg det ikkje føre ein konsesjon med vilkår for inngrepa i vassdraget som kan reviderast, og kravet kan difor ikkje takast til fylgje.»

Det er godt mogeleg eit krav om *revisjon* kan ha vore upresist formulert. Det må likevel vere klart at NVE både har kompetanse og plikt til å vurdere rekkevidda av det rettslege grunnlaget VEF har basert seg på - og som er kgl. res. 1. juli 1907 - for reguleringstiltak i vassdraget når det er reist grunngjeven tvil om dette.

Har VEF gått utanfor det løyvet som i 1907 vart gjeve, føreset eg at NVE både kan og må gripe inn. Ei anna forståing av vassdragslovgjevinga vil vere både oppsiktsvekkjande og dramatisk. Det er underleg at NVE ikkje sjølv såg dette ved opptak av spørsmålet i 2011.

Det skal også nemnast at Høyanger kommune har engasjert seg i saka ut frå egne interesser. Kommunen skal enno ikkje ha motteke svar frå NVE etter at meir enn to år no er gått.

Kva saka gjeld: VEF har gjennomført tiltak på eigedomar som ikkje var omfatta av 1907-konsesjonen

Utspringet for mitt opptak av saka i 2011 er at ein kongeleg resolusjon - som andre forvaltningsvedtak- i sterkare grad må tolkast objektivt (etter sin ordlyd) enn mange andre juridiske dokument. Problemet i høve fleire av VEF sine tiltak i vassdraget, er at desse er gjennomført på eigedomar som ikkje er omfatta av ervervskonsesjonen frå 1907 slik denne er formulert. Spørsmål om ervervskonsesjon også for fallrettar på desse eigedomane - som VEF seinare fekk overført

- har vorte reist ved fleire høve opp gjennom tidene, men aldri kome i orden. Dette i seg sjølv gjev ein klar indikasjon på at ein frå VEF si side har gått ut over kva ein har hatt rett til, noko Sognekraft i så fall vil hefte for ved ein eventuell ervervskonsesjon no.

Dette brevet er likevel ikkje staden for å utdjupe den rettslege argumentasjonen, noko vi gjerne kjem attende til om NVE no vel å gå inn i saka med tilstrekkeleg djupn. De sit elles allereie på mange dokument om spørsmålet, inkludert juridiske vurderingar frå Advokatfirmaet Lund & Co DA, engasjert av Høyanger kommune.

Forvaltningslova sitt krav om forsvarleg sakshandsaming

NVE har til no valt ikkje å gå inn i spørsmålet om rekkevidda av VEF sin ervervskonsesjon frå 1907. I samband med Sognekraft sin søknad om ervervskonsesjon til Dyrnesli kraftverk set eg no - på nytt - fram krav om ei avklaring. Dette ut frå de i klare offentlege interessene som gjer seg gjeldande, samt interessene til grunneigarar i området. Omsynet til ei forsvarleg sakshandsaming, jf. forvaltningslova § 17 første ledd, gjev støtte for eit slikt krav.

Om NVE heller ikkje denne gong tek spørsmålet på alvor, må ein på rekne at saka blir teke vidare."

Norges vassdrags- og energidirektorat uttaler følgende i svarbrev av 12. juli 2016:

"Angående den konsesjonsrettslege stillinga i Dyrneslivassdraget

Me viser til dykkar brev av 29.06.2016 der de ber om NVE sitt syn på den konsesjonsrettslege stillinga i Dyrneslivassdraget.

Til dykkar orientering har NVE i si innstilling til Olje- og energidepartementet (OED) av 22.04.2016 tatt stilling til dette spørsmålet. Innstillinga gjaldt søknad frå Sognekraft AS om ervervskonsesjon for det utbygde fallet i Dyrneslivassdraget. Saka vil bli endeleg avgjort av Kongen i statsråd.

Vedlagt følgjer kopi av NVE si innstilling. Dokumenta kan og finnast via NVE si internettside www.nve.no/konsesjoner (søk på Dyrnesli)."

Thor Ullebø uttaler følgende ved brev av 8. august 2016 til Olje- og energidepartementet:

"Vedk. NVE si innstilling om ervervskonsesjon for fallrettar til Dyrnesli Kraftverk: Krav om gjenopptak av sakshandsaminga på grunn av vesentlege svakheiter i NVE sitt saksførelegg til OED

I brev frå underteikna til NVE 29.06. 016 (vedlagt) vart det sett fram krav om avklaring av AS Vadheim Electrochemiske Fabriker (VEF) si konsesjonsrettslege stilling i høve salet til Vadheim Kraftverk AS (VKAS, der omtalt som Sognekraft AS). Dette på bakgrunn av at det er reist vesentleg tvil om avhendar har hatt nødvendige offentlege godkjenningar i høve fleire reguleringstiltak i vassdraget. Ved ein ervervskonsesjon vil VKAS tre inn i VEF sine rettar og plikter knytt til tiltak som alt er utført og vil også hefte for eventuelle feil som er gjort. Det er såleis

knytt klare offentlege interesser til å ta ei avklaring av spørsmålet om kor langt VEF sin ervervskonsesjon rekk, samstundes som grunneigarar i området også har ei interesse i dette.

I udatert svarbrev frå NVE (deira ref NVE 201406896-13) blir det vist til at spørsmålet er teke stilling til i innstilling til OED datert 22.04.2016. Eg var ikkje kjend med dette dokumentet, men etter gjennomgang no har eg kritiske merknader. Spørsmålet om VEF si konsesjonsrettslege stilling er etter mitt syn ikkje forsvarleg utgreidd, jf. Forvaltningslova § 17 første ledd, og grunngjevinga er ikkje i samsvar med forvaltningslova § 25.

NVE brukar uttrykksmåten «den uklare konsesjonsrettslige statusen i vassdraget», men konkluderer likevel med at

«ervervskonsesjonen fra 1907 også gav rett til en viss regulering av vassdraget. På bakgrunn av det som er redegjort for ovenfor, mener NVE etter en helhetsvurdering at det bør legges til grunn at de tiltak som er omtalt i kapittelet 'Foretatte reguleringer' tidligere i denne innstillingen ligger innenfor den rammen som følger av ervervskonsesjonen av 1907.»

Det viktigaste argumentet for denne konklusjonen, synest å vere ein merknad frå NVE sjølv frå 1948 om at «[d]et må anses på det rene at selskapet uten særlig tillatelse har kunnet gjennomføre den regulering som trengtes[...]». Denne utsegna er på si side ikkje nærare grunngjeve.

Det er fleire svakheiter ved saksførelegget, slik eg ser det:

- NVE unnlet å problematisere måten ervervskonsesjonen frå 1907 reint faktisk er formulert på og som talar for ein annan konklusjon. Dermed overser ein også at ein kongeleg resolusjon - som andre forvaltningsvedtak - i sterkare grad må tolkast objektivt (etter sin ordlyd) enn mange andre juridiske dokument.
- NVE nemner ikkje at det er gjennomført ein omfattande juridisk gjennomgang av spørsmålet av Advokatfirmaet Lund & Co DA, engasjert av Høyanger kommune, som også talar mot at VEF har hatt nødvendige offentlege godkjenningar i høve fleire reguleringstiltak i vassdraget.
- Det biletet som teiknar seg ut frå saksførelegget, er at sakshandsaminga - i beste fall - har vore for snevert lagt opp om vanskelege juridiske spørsmål. Dette kjem til uttrykk ved at ein einsidig har hatt fokus på argument som stør søknaden frå VKAS. Motargument er heilt fråværande, noko som reiser spørsmål ved om dei er sett og forstått.

I sum synest difor innstillinga frå NVE til OED korkje å oppfylle dei minstekrav forvaltningslova stiller til forsvarleg saksførebuing eller grunngjeving. Eg krev difor ei grundigare sakshandsaming.

Ut frå mitt engasjement i saka meiner eg meg også som part, og ber i den samanheng om å bli halden orientert om den vidare saksgangen og få høve til å kome med utdjupande synspunkt."

Som vedlegg til brevet fulgte kopi av ovennevnte brev av 29. juni 2016 til NVE.

Thor Ullebø uttaler følgende ved brev av 4. november 2016 til Olje- og energidepartementet:

"Eg viser til mitt brev i høve saka datert 08.08.2016. Noko form for tilbakemelding frå OED er enno ikkje motteke. Under tilvising til forvaltningslova § 11 a ber eg difor om svar, eventuelt eit mellombels svar."

Olje- og energidepartementet uttaler følgende i svarbrev av 22. november 2016:

"Det vises til Deres brev av hhv. 4. november og 8. august d.å. vedrørende ovenstående.

Departementet har for tiden for liten kapasitet til å få unna sakene etter hvert som de kommer inn hit. Dette fører dessverre til kø av ubehandlede saker.

Det er derfor ikke mulig å angi når svar på Deres brev av 8. august d.å. kan ventes, jf. forvaltningsloven § 11a."

V Statlig og fylkeskommunal forkjøpsrett

Ervervet vil ikke utløse statlig eller fylkeskommunal forkjøpsrett etter ikl. §§ 6 og 9, fordi fallrettighetene allerede er konsesjonsbehandlet etter tidligere lovgivning.

VI Olje- og energidepartementets merknader

1. Innledning

VEF ble opprettet i 1907. Selskapet utnyttet vannkraften i Dyrneslivassdraget i Høyanger kommune for å produsere blant annet natriumklorat. Produksjonen av natriumklorat ble stanset i 2006, og selskapet er i dag en ren kraftprodusent.

Dyrnesli kraftverk ligger i Vadheim i Høyanger kommune. Kraftverket utnytter fallet på 317 m mellom Tjørna og Høyangerfjorden. Det har vært i drift siden 1907 og består av kraftstasjon, rørgate, tunell, inntaket i Tjørna og regulering av Røyrvikvatn lenger opp i vassdraget. Reguleringshøyden i Røyrvikvatn er 8 meter. Kraftverket har en installert effekt på 6,7 MW. Middelproduksjonen for perioden 1989-2009 var 47,9 GWh/år.

NVE anbefaler at VKAS får konsesjon etter ikl. § 2, jf. § 1, til erverv av fallrettighetene som utnyttes i Dyrnesli kraftverk, se innstillingen i punkt III foran.

Verken Høyanger kommune eller Sogn og Fjordane fylkeskommune har hatt noen merknader i forbindelse med NVEs behandling av søknaden.

Ifølge grunneier Thor Ullebø har Høyanger kommune tidligere engasjert Advokatfirmaet Lund & Co DA i spørsmålet om rekkevidden av VEFs ervervskonsesjon av 1. juli 1907 for å ivareta kommunens interesser i saken.

2. Departementets vurdering

Etter forvaltningsloven § 25 annet ledd første punktum skal forvaltningsorganet i begrunnelsen nevne de faktiske forhold som vedtaket bygger på. Er de faktiske forhold beskrevet av parten selv eller i et dokument som er kjent for parten, er en henvisning til den tidligere fremstilling tilstrekkelig.

Partene er gjort kjent med NVEs innstilling av 22. april 2016. Departementet har derfor i stor utstrekning grunnlag for å vise til innstillingen når det gjelder hvilke faktiske forhold som vedtaket bygger på.

Når det gjelder eksisterende reguleringer og inngrep fram til 1950, vises til innstillingen s 2.

For så vidt gjelder reguleringer og inngrep etter 1950, ble det ifølge VKAS (NVE 201406896-5) etablert en hevert ved utløpet av Røyrvikvatn, trolig rundt 1970. Heverten gjorde det mulig å øke reguleringen med 2,3 m senkning, slik at samlet regulering var på rundt 7,5 m. I 1985-87 ble det foretatt ytterligere senkning av utløpet fra Røyrvikvatn, noe som medførte at reguleringshøyden økte og at heverten kunne fjernes. Ved nedtapping og inspeksjon av luker i 2010 (og 2013) viste det seg at den reelle reguleringshøyden var 8 m, og ikke 8,5 m som tidligere antatt. Reguleringsgraden (magasinprosenten) for vassdraget er av NVE beregnet til 7,1 % (NVE 201406896-3).

I 1987/88 ble elveleiet mellom Bøvatn og Tjørna senket slik at vannstanden i Bøvatn ble senket under tidligere vannstand. Dette skjedde etter forutgående kontrakt mellom VEF og grunneier Einar Ullebø datert 23.1.1987 om «at uddybe vandene ved Ullebø», og erklæring fra flere grunneiere om «utdyping av kanalen mellom Bøvatn og Tjørna med ca. 1 meter». Det var også innhentet konsesjon, datert 3.11.1987, fra Fylkeslandbrukskontoret om kanalisering over eiendom. Konsesjonen var gitt i medhold av tidligere konsesjonslov for erverv av fast eiendom. Kopi av disse dokumentene finnes i NVE 201103377-4.

Departementet har merket seg grunneier Thor Ullebøs anførsel (NVE 201103377-1) om at det skjedde ytterligere en senkning i 1993, og at samlet senkning av Bøvatn er rundt 2 m. Han anførte videre at VEF i 1987 uttalte at vannivået i vannet kun skulle kunne senkes noen få desimeter under normalvannstanden. Ullebø hevder det kan reises vesentlig tvil om VEF har hatt de nødvendige konsesjoner for flere av reguleringene i vassdraget.

VKAS mener (NVE 201406896-6) at arbeidet i kanalen på begynnelsen av 1990-tallet kun innebar mindre forbedringer, plastring av kanalen mv. Formålet var å sikre tilsiget til kraftverkets inntak, og skulle oppnås ved å etablere samme vannstand i Bøvatn som i Tjørna, og å sikre stor nok kapasitet for gjennomstrømning i kanalen.

I vedtak av 13.3.2001 ga NVE anleggskonsesjon etter energiloven for en 16 MVA generator (NVE 200101142-5). Deretter bygde VEF nytt inntak, og utvidet tunellen. Men kraftverket ble ikke utvidet med nytt aggregat som det var gitt konsesjon til. Dermed forble middelvannføringen i utløpselva fra Tjørna på samme nivå som tidligere.

For øvrig viser departementet til innstillingen s 2-3 om reguleringer og inngrep etter 1950.

Når det gjelder rettigheter til eiendommer, fall og reguleringer (privatrettslige forhold), vises til innstillingen s 3-5.

Hva angår de offentligrettslige tillatelsene (konsesjonene i 1906 og 1907 samt resterende rettigheter), vises til innstillingen s 4-5. Departementet har her merket seg at NVE har vurdert krav om revisjon av konsesjonsvilkår fra grunneier Thor Ullebø, men ga avslag i brev av 24.11.2011 (NVE 201103377-2). I brev av 16.05.2012 (NVE 201103377-6) avviste NVE også å innkalle Dyrnesli kraftverk til konsesjonsbehandling etter vannressursloven § 66 med den begrunnelse at det ikke foreligger sterke miljømessige hensyn.

Transaksjonen mellom VEF og VKAS innebærer en overdragelse av de fallrettigheter som i dag utnyttes i Dyrnesli kraftverk. NVE har beregnet at disse fallrettighetene utbringer minst 5800 naturhesterkrefter.

I transaksjonen mellom kjøper og selger inngår erverv av Dyrnesli kraftverk med alle tilhørende tekniske utrustninger, vannveier, magasin, fallrettigheter, reguleringsrettigheter mv. Avtalen er datert 11.11.2014 (NVE 201406896-1). Selve gjennomføringen av avtalen er fastsatt til 1.12.2014. Gjennomføringen av avtalen er ikke betinget av at konsesjoner etter energi- og vassdragslovgivningen er meddelt, jf. avtalen punkt 3.3.

Måten transaksjonen kan gjennomføres på fremgår av søknaden av 9. desember 2014. Departementet viser til innstillingen s 6.

Søknaden fra VKAS gjelder tillatelse etter ikl. til å erverve fallrettigheter som utnyttes i Dyrnesli kraftverk, jf. ikl. § 1. Kraftverket utnytter det samme fallet som det har gjort siden det ble satt i drift i 1907.

I søknaden blir fallrettighetene omtalt på en måte som tilsier at de skal ha blitt splittet i 1907 og, som kjøper beskriver, har det lenge vært usikkert hva som er den korrekte konsesjonsrettslige status for reguleringene tilknyttet Dyrnesli kraftverk. Selv om det knytter seg noe usikkerhet til detaljene tilknyttet fallrettighetene, er dagens situasjon at VKAS har ervervet fullstendige eiendomsrettigheter til fallet som utnyttes. NVE har derfor valgt å behandle søknaden som en vanlig søknad om erverv av eiendomsrett til vannfall. Departementet slutter seg til NVEs vurdering av dette spørsmål.

NVE mener at ervervskonsesjonen fra 1907 også gav rett til en viss regulering av vassdraget. På bakgrunn av det som er redegjort for ovenfor, mener NVE etter en helhetsvurdering at det bør legges til grunn at de tiltak som er omtalt i kapittelet «Foretatte reguleringer» tidligere i NVEs innstilling ligger innenfor den rammen som følger av ervervskonsesjonen av 1907. For å fjerne den usikkerhet som har vært, mener NVE at man nå har en mulighet til å fastsette hva som er de konsesjonsrettslige forhold for alle de foretatte reguleringsmessige tiltakene i Dyrneslivassdraget.

Edgar A. Ashcroft ble meddelt ervervskonsesjon for fallrettighetene i Dyrneslivassdraget ved kgl. res. 24. oktober 1906. Departementet har merket seg at denne konsesjonen også omfattet diverse reguleringsrettigheter. Ved kgl. res. 1. juli 1907 ble VEF meddelt ervervskonsesjon for erverv av deler av Ashcrofts fall -og reguleringsrettigheter. I 1916

ervert VEF ved avtaler de resterende fall -og reguleringsrettigheter i Dyrneslivassdraget. Departementet vil påpeke at det ikke er fremlagt dokumentasjon på at sistnevnte ervert er meddelt nødvendig ervertskonsesjon etter ikl. Etter departementets vurdering er det fortsatt uavklart hva som er den korrekte konsesjonsrettslige status for enkelte av de overdratte rettigheter.

Departementet har merket seg uttalelsen fra Thor Ullebø av 8. august 2016 bilagt hans uttalelse til NVE av 29. juni 2016. Departementet har etter grundig gjennomgang av konsesjonssaken kommet til at de reguleringer som er foretatt har tilstrekkelig rettslig grunnlag i tidligere gitte ervertskonsesjoner.

På denne bakgrunn anbefaler departementet at VKAS gis konsesjon til å ervert fallrettighetene som blir utnyttet ved Dyrnesli kraftverk med de vilkår som etter fast praksis skal gis ved nye ervertskonsesjoner.

Konklusjon

Olje- og energidepartementet tilrår at Vadheim Kraftverk AS får konsesjon etter industrikonsesjonsloven § 2 tredje ledd nr. 22, jf. § 1, til ervert av fallrettighetene som utnyttes i Dyrnesli kraftverk.

VII Departementets merknader til vilkårene

Post 1 – Konsesjonstid og revisjon

Vadheim Kraft AS oppfyller kravene om 2/3 offentlig eierskap. Konsesjonen gis på ubegrenset tid, med mulighet for alminnelig revisjon etter 30 år.

Post 2 – Konsesjonsavgifter

NVE anbefaler at avgiftene settes til kr 8,- pr. nat.hk. til staten og kr 24,- pr. nat.hk. til kommunen. Departementet viser til at dette er i samsvar med praksis i de senere konsesjoner, og tilrår avgifter i samsvar med NVEs anbefaling.

Post 7 —Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn mv.

Anleggene er i drift, men posten vil gjelde ved eventuelle endringer/ombygginger av anleggene.

Olje- og energidepartementet

Tilråd:

Vadheim Kraftverk AS gis tillatelse til erverv av eiendomsrett til vannfall tilknyttet Dyrnesli kraftverk i Høyanger kommune i samsvar med vedlagte forslag.

Statsministerens kontor
Bifalt ved
kongelig resolusjon
av 31. mars 2017

Foredratt av statsråd Solvik-Olsen

Anne Nafstad dyffingsmo

Vedlegg 1

Fremlagt i statsråd 31/3 2017

Statsministerens kontor

Spesifikasjon av tillatelsen:

1. I medhold av industrikonsesjonsloven § 2, jf. § 1, gis Vadheim Kraftverk AS konsesjon til erverv av eiendomsrett til vannfallsrettighetene som nyttiggjøres i Dyrnesli kraftverk i Høyanger kommune, jf. Vedlegg 2.
2. Planendringer kan foretas av departementet eller den departementet bemyndiger.

Vedlegg 2

Vilkår for tillatelse for Vadheim Kraftverk AS til å erverve fallrettigheter i Dyrneslivassdraget

Fremlagt i statråd 31/3 17
Statsministerens kontor

1

(Konsesjonstid og revisjon)

Konsesjonen gis på ubegrenset tid.

Vilkårene for konsesjonen kan tas opp til alminnelig revisjon etter 30 år. Hvis vilkårene blir revidert, har konsesjonæren adgang til å frasi seg konsesjon innen 3 måneder etter at han har fått underretning om de reviderte vilkår, jf. industri-konsesjonsloven § 5a første ledd.

Konsesjonen kan ikke overdras.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndig-
hetenes samtykke.

2

(Konsesjonsavgifter)

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til staten på kr 8,- pr. nat.hk. og en årlig avgift til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer på kr 24,- pr. nat.hk, beregnet etter den gjennom-
snittlige kraftmengde som det konsederte vannfall etter den foretatte utbygging kan frembringe med den påregnelige vannføring år om annet.

Fastsettelsen av avgiftene tas opp til ny vurdering etter tidsintervaller som loven til enhver tid bestemmer.

Plikten til å betale avgiftene inntreffer etter hvert som den innvunne vannkraft tas i bruk. Avgiften er tvangsgrunnlag for utlegg, jf. tvangsfullbyrdses-
loven kap. 7.

Etter forfall svares rente som fastsatt i medhold av lov av 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. § 3 første ledd.

Konsesjonsavgiftsmidler avsettes særskilt for hver kommune til et fond, som etter nærmere bestemmelse av kommunestyret fortrinnsvis anvendes til fremme av næringslivet i kommunen. Vedtekter for fondet skal godkjennes av Fylkesmannen.

3

(Kontroll med betaling av avgift m.v.)

Nærmere bestemmelse om betaling av avgifter etter post 2 (Konsesjonsavgifter) og kontroll med vannforbruket samt avgivelse av kraft, jf. post 11 (Konsesjonskraft), skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av Olje- og energidepartementet.

4

(Byggefrister m.v.)

Arbeidet må påbegynnes innen 5 år fra konsesjonens datum og fullføres innen ytterligere 5 år. Fristene kan forlenges av Olje- og energidepartementet. I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av særlige forhold (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

5

(Erstatning til etterlatte)

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av Olje- og energidepartementet pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

6

(Konsesjonærens ansvar ved anlegg/drift m.v.)

Konsesjonæren plikter å påse at han selv, hans kontraktører og andre som har med anleggsarbeidet og kraftverksdriften å gjøre, unngår ødeleggelse av naturforekomster, landskapsområder, kulturminner m.v., når dette er ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart. Dersom slike ødeleggelser ikke kan unngås, skal naturvern-
myndighetene underrettes.

7

(Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.)

Godkjenning av planer og tilsyn med utførelse og senere vedlikehold og drift av anlegg og tiltak som omfattes av denne post er tillagt NVE. Utgiftene forbundet med dette dekkes av konsesjonæren.

Konsesjonæren plikter å legge fram for NVE detaljerte planer med nødvendige opplysninger, beregninger og kostnadsoverslag for vassdragets utbygging. Arbeidet kan ikke settes igang før planene er godkjent. Anleggene skal utføres solid, minst mulig skjemmende og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand.

Konsesjonæren plikter å planlegge, utføre og vedlikeholde hoved- og hjelpeanlegg slik at det økologiske og landskapsarkitektoniske resultatet blir best mulig.

Kommunen skal ha anledning til å uttale seg om planene for anleggsveger, massetak og plassering av

overskuddsmasser.

Konsesjonæren plikter å skaffe seg varig råderett over tipper og andre områder som trenges for å gjennomføre pålegg som blir gitt i forbindelse med denne post.

Konsesjonæren plikter å foreta en forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg eller del av anlegg er satt i drift.

Hjelpeanlegg kan pålegges planlagt slik at de senere blir til varig nytte for allmennheten dersom det kan skje uten uforholdsmessig utgift eller ulempe for anlegget.

Ansvar for hjelpeanlegg kan ikke overdras til andre uten NVEs samtykke.

NVE kan gi pålegg om nærmere gjennomføring av plikter i henhold til denne posten.

8

(Automatisk fredete kulturminner)

Konsesjonæren plikter i god tid før anleggsstart å undersøke om tiltaket berører automatisk fredede kulturminner etter lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 9. Viser det seg at tiltaket kan være egnet til å skade, ødelegge, flytte, forandre, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredede kulturminner, plikter konsesjonæren å søke om dispensasjon fra den automatiske fredningen etter kulturminneloven § 8 første ledd, jf. §§ 3 og 4.

Viser det seg i anleggs- eller driftsfasen at tiltaket kan være egnet til å skade, ødelegge, flytte, forandre, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredete kulturminner som hittil ikke har vært kjent, skal melding om dette sendes kulturminneforvaltningen (fylkeskommunen og eventuelt Sametinget) med det samme og arbeidet stanses i den utstrekning tiltaket kan berøre kulturminnet, jf. lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 8 andre ledd, jf. §§ 3 og 4.

9

(Ferdsl m.v.)

Konsesjonæren plikter å erstatte utgifter til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvis disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede, samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning.

Veger, bruer og kaier som konsesjonæren bygger, skal kunne benyttes av allmennheten, med mindre NVE treffer annen bestemmelse.

10

(Hydrologiske observasjoner, kart m.v.)

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av Olje- og energidepartementet utføre de hydrologiske observasjoner som er nødvendige for å ivareta det offentliges interesser og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

Kopier av alle kart som konsesjonæren måtte la

oppta i anledning av anleggene, skal sendes Kartverket med opplysning om hvordan målingene er utført

11

(Registrering av minstevannføring, krav om skilting og merking)

Det skal etableres en måleanordning for registrering og dokumentasjon av minstevannføring, løsningen skal godkjennes av NVE. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares på en sikker måte i hele anleggets levetid.

Ved alle reguleringsmagasin og steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om manøvreringsbestemmelser og hvordan dette kan kontrolleres. NVE skal godkjenne skiltens utforming og plassering.

De partier av isen på vann og inntaksmagasiner som mister bæreevnen på grunn av utbyggingen må markeres på kart på opplysningsskilt og merkes eller sikres.

For alle vassdragsanlegg skal det etableres og opprettholdes hensiktsmessige sikringstiltak av hensyn til allmennhetens normale bruk og ferdsel på og ved anleggene.

12

(Konsesjonskraft)

Konsesjonæren skal avstå til kommuner og fylkeskommuner som kraftanlegget ligger i, inntil 10 % av den gjennomsnittlige kraftmengden som vannfallet etter foretatt utbygging kan yte med påregnelig vannføring år om annet. Avståelse og fordeling avgjøres av NVE med grunnlag i kommunenes behov til den alminnelige elektrisitetsforsyning.

Konsesjonæren kan i tillegg pålegges å avstå til staten inntil 5 % av kraften, beregnet som i første ledd.

NVE bestemmer hvordan kraften skal avstås og beregner effekt og energi.

Kraften tas ut i kraftstasjonens apparatanlegg for utgående ledninger eller fra konsesjonærens ledninger med leveringssikkerhet som fastkraft og brukstid ned til 5000 timer årlig. Konsesjonæren kan ikke sette seg imot at kraften tas ut fra andres ledninger og plikter i så fall å stille kraften til rådighet. Kostnadene ved omforming og overføring av kraften ved uttak andre steder enn i kraftstasjonens apparatanlegg for utgående ledninger, betales av den som tar ut kraften.

Konsesjonæren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles, kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og brukstidens fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av Olje- og energidepartementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel.

Prisen på kraften, referert kraftstasjonens apparatanlegg for utgående ledninger, fastsettes hvert år av Olje- og energidepartementet basert på

gjennomsnittlig selvkost for et representativt antall vannkraftverk i hele landet.

Unnlater konsesjonæren å levere kraft som er betinget i denne post uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter Olje- og energidepartementets bestemmelse å betale til statskassen en mulkt som for hver kWh som urettelig ikke er levert, svarer til den pris pr. kWh som hvert år fastsettes av Olje- og energidepartementet, med et påslag av 100 %. Det offentlige skal være berettiget til etter Olje- og energidepartementets bestemmelse å overta driften av kraftverket for eierens regning og risiko, dersom dette blir nødvendig for å levere den betingede kraften.

Vedtak om avståelse og fordeling av kraft kan tas opp til ny prøvelse etter 20 år fra vedtakets dato.

13

(Kontroll med overholdelsen av vilkårene)

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av Olje- og energidepartementet til kontroll med overholdelsen av de oppstilte vilkår.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere regler som fastsettes av Olje- og energidepartementet.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av postene 2 (Konsesjonskraft og næringsfond), 4 (Byggefrister m.v.), 12 (Konsesjonskraft) og 13 (Kontroll med overholdelsen av vilkårene) kan medføre at konsesjonen trekkes tilbake i samsvar med bestemmelsene i industrikonsesjonsloven § 26.

For overtredelse av de i loven eller i medhold av loven fastsatte bestemmelser, eller vilkår satt for konsesjon eller vedtak i medhold av loven, kan NVE treffe vedtak om tvangsmulkt. Tvangsmulkten kan fastsettes som en løpende mulkt eller som et engangsbeløp. Tvangsmulkten tilfaller statskassen og er tvangsgrunnlag for utlegg.

14

(Tinglysing)

Konsesjonen med tilknyttede vilkår skal tinglyses for konsesjonshavers regning.

